

Idrotts- och fritidsnämnden
Tjänsteskrivelse till Idrotts- och fritidsnämnden

Datum:
2020-08-31

Diarienummer:
IFN-2020-00169

Handläggare:
Ewa Wennmark

Åtgärdstrappa

Förslag till beslut

Idrotts- och fritidsnämndens beslutar

1. att anta åtgärdstrappan som ett tillägg till bidragsregler till barn- och ungdomsföreningar samt boknings- och ordningsregler

Sammanfattning

Idrott och fritid är bra för de allra flesta. Men vi vet att kränkningar, övergrepp och diskriminering förekommer. Det förekommer också att bokningskunder inte betalar sina markeringsavgifter så att de står i skuld till idrotts- och fritidsnämnden.

Förslaget till åtgärdstrappa tydliggör för hur nämnden arbetar med att säkerställa barnkonventionen, kommunövergripande styrdokument och nämndens egna regelverk. Genom åtgärdstrappan kan förvaltningen arbeta proaktivt med att hjälpa föreningar att bedriva sin verksamhet på ett tryggt, jämlikt och bra sätt.

Ärendet

Uppsala kommuns stöd till föreningars barn- och ungdomsverksamhet utgår från FN:s barnkonvention. Där framgår det att kommunen ska verka för att barn och unga:

- Växer upp under likvärdiga villkor
- Känner sig delaktiga och har inflytande i frågor som rör dem
- Känner sig trygga och att olika typer av verksamhet och aktiviteter är tillgängliga för dem

- Lever i en god fysisk och psykisk miljö

I de bidragsregler till barn- och ungdomsföreningar som nämnden antagit står det dessutom att föreningar förväntas leva upp till kommunens övergripande mål och värden.

Om en förening använder stödet i strid med gällande bestämmelser eller för annat ändamål än som uppgetts i ansökan har idrotts- och fritidsnämnden rätt att kräva återbetalning av utbetalt stöd och stänga av en förening från vidare föreningsstöd.

I de allra flesta föreningar fungerar det bra, föreningar som bedriver idrott eller fritidsaktiviteter med glädje och energi. Men det händer att vi får vetskap om verksamheter som bedrivs på ett sätt som inte stämmer överens med kommunens mål och värden.

I samband med en incident under 2017 arbetade förvaltningen fram en arbetsrutin för hur olika typer av händelser ska hanteras. Arbetsrutinen fungerar bra men behöver revideras, förtydligas och synliggöras vilket kan göras med en åtgärdstrappa.

Förvaltningen har arbetat en längre tid med att implementera ”Trygg, jämställd och jämlik idrott” dels genom den föreningsutbildning i jämställdhet, jämlikhet och normkritik som vi erbjöd de bidragsberättigade föreningar. Utbildningen ligger också till grund för handboken ”Alla är inkluderade – för en jämställd, jämlik och normkritisk förening” dels utifrån uppförandekoder ute på alla anläggningar.

För att tydliggöra och lättare nå de kommunövergripande målen antog nämnden under 2018 de 4 riktningmålen; jämställdhet för en framgångsrik förening, livslångt idrottande, den moderna föreningen engagerar och inkluderande idrott för alla som har sin grund i Riksidrottsförbundets Strategi 2025. Därtill tecknade Uppsala kommun och RF Sisu Uppland ett partnerskap.

Partnerskapet har gemensamt mål med föreningsidrotten och bägge parter delar flera åtaganden, bland annat trygga idrottsmiljöer och en trygg idrott fri från mobbning, trakasserier, hot, våld och sexuella övergrepp.

RF Sisu Uppland har i sitt arbete med trygg idrott ett avtal med Rädda Barnen och High Five - för en trygg och inkluderande idrott.

High Five – för en trygg idrott och inkluderande idrott är en utbildningsatsning där föreningar får kunskaper i:

- Barnkonventionen
- Idrotten vill
- Upptäcka mobbning, diskriminering och kränkande behandling
- Vem, hur och när en orosanmälan bör göras

Utbildningen leder till att föreningen gör en konkret och genomtänkt handlingsplan.

Åtgärdstrappan är byggd utefter den handlingsplan som ingår i utbildningen High Five – för en trygg och inkluderande idrott där focus ligger på att hitta lösningar och åtgärder som föreningen ska utföra för att liknande situationer och händelser inte sker igen. Åtgärder skulle till exempel kunna vara utbildning i trygg idrott eller föreningsutbildning i ekonomi. Åtgärdstrappan gör det tydligt för föreningen vad den förväntas utföra samtidigt som den fungerar som en handlingsplan för förvaltningen i sitt arbete för en trygg idrott.

Ekonomiska konsekvenser

Nämnden får ingen ökad kostnad genom åtgärdstrappan.

Beslutsunderlag

Bilaga – Åtgärdstrappan – för en trygg och jämlik förening

Stadsbyggnadsförvaltningen

Mats Norrbom
Förvaltningsdirektör

Åtgärdstrappa – för en trygg och jämlik förening

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Syfte.....	3
Omfattning	3
Inledning.....	3
Åtgärdstrappan	3
Förklaring av de olika trappstegen.....	4
Fokus hitta lösningar inför första mötet.....	4
Möte med åtgärdsfokus.....	4
Avstämning	4
Skriftlig redovisning.....	5

Syfte

Vägledningen syftar till att ses som en handbok i hur Uppsala kommun kan arbeta med föreningar för att nå barnkonventionen samt de kommunövergripande målen.

Vägledningen beskriver på ett lättförståeligt sätt hur åtgärdstrappan kan användas på ett systematiskt sätt för att säkra upp trygga idrottsmiljöer samt att idrott och fritidsverksamhet bedrivs fri från mobbning, trakasserier, hot, våld och sexuella övergrepp.

Vägledningen syftar också att tidigt upptäcka och stötta föreningar som har svårt att få ihop det grundläggande föreningsarbete kring styrelse, ekonomi och verksamhetsplaner så att föreningar slipper hamna i till exempel en långvarig ekonomisk skuld till idrotts- och fritidsnämnden.

Omfattning

Vägledningen är ett stöd för tjänstepersoner i sitt arbete för trygga och jämlika föreningar. Vägledningen är också ett stöd för föreningar att förstå vad som förväntas av dem i deras arbete.

Inledning

Uppsala kommuns stöd till föreningars barn- och ungdomsverksamhet utgår från FN:s barnkonvention där det framgår att kommunen ska verka för att barn och unga:

- Växer upp under likvärdiga villkor
- Känner sig delaktiga och har inflytande i frågor som rör dem
- Känner sig trygga och att olika typer av verksamhet och aktiviteter är tillgängliga för dem
- Lever i en god fysisk och psykisk miljö

I idrotts- och fritidsnämndens regelverk står det dessutom att föreningar förväntas leva upp till kommunen övergripande mål och värden. Om en förening använder stödet i strid med gällande bestämmelser eller för annat ändamål än som uppgetts i ansökan har nämnden rätt att kräva återbetalning av utbetalt stöd och stänga av en förening från vidare föreningsstöd.

Utgångspunkten är att Uppsala kommun ska erbjuda trygga idrottsmiljöer samt att idrott- och fritidsverksamhet bedrivs tryggt och jämlikt samt att förvaltningen tillsammans med RF Sisu Uppland ska stötta föreningarna i deras arbete.

Åtgärdstrappan

Åtgärdstrappan har tagits fram utefter den handlingsplan som utbildningen ”High Five – Trygg och jämlik idrott” har. Den ger vägledning och stöd i vilka åtgärder och när och av vem dessa ska tas.

Genom att utforma åtgärder utifrån vilken grad av incident föreningen varit med om skapas rätt förväntningar hos föreningen. Det leder till ökat förtroende och större engagemang att vilja utföra åtgärderna.

Om det inte är klart och tydligt hur kommunen arbetar med incidenter och åtgärder kan det leda till felaktiga tolkningar och förväntningar vilket ökar risken för frustation. Därför är det viktigt att åtgärdstrappan fokuserar på lösningar som sätts gemensamt med föreningen och andra berörda aktörer.

Förklaring av de olika trappstegen

Begreppen i åtgärdstrappan är enkla och övergripande och går att tillämpa på alla typer av föreningar och incidenter.

Fokus hitta lösningar inför första mötet

Första steget tillämpas endast av tjänstepersoner där fokus ligger på att hitta lösningar. Ta reda på bakgrund till händelsen och om föreningen uppbär bidrag från flera nämnder inom kommunen.

Är det en idrottsförening så för tjänstepersoner en dialog med RF Sisu Uppland samt idrottens special idrottsförbund.

Kalla föreningen och i de fall det rör idrottsföreningar även RF Sisu Uppland och eventuellt special idrottsförbund. Om föreningen uppbär stöd från fler förvaltningar ska även dessa bjudas in.

Föreningens representanter ska vara valda utefter verksamheten och den incident som hänt.

Möte med åtgärdsfokus

Mötet startas med en presentationsrunda följt av att Uppsala kommun berättar varför de är kallade till mötet och hur kommunen arbetar med de övergripande målen. Föreningen har också en möjlighet att förklara deras syn på händelsen, på hur de har tagit emot den uppkomna händelsen.

Vissa händelser kan vara så pass grova så att andra instanser bör ta vid.

Orosanmälan – Bör göras av t. ex. driftpersonal på anläggningar, allmänhet och föreningen själv

Polisanmälan – Bör göras av t. ex. anläggningspersonal, strateg och handläggare, allmänhet, förälder och av föreningen själv.

Fokus på mötet ska vara att gemensamt hitta lösningar så att händelsen inte upprepas. Beroende på händelse kan åtgärden se olika ut men ska alltid resultera i en skriftlig redovisning.

Avstämning

Det är viktigt att ha ett avstämningsmöte dels för att se hur det går för föreningen i deras arbete, dels att föreningen får möjlighet att bolla funderingar med kommunen.

Avstämningsmötet ska bokas in ca 2 månader efter första mötet. Med på mötet ska i största möjliga mån samma representanter som vid första mötet delta.

Om föreningen sänder positiva signaler fortlöper arbetet, om föreningen inte startat arbetet med åtgärden/åtgärderna påminns föreningen om vilka konsekvenser det kan innebära om inget görs.

Skriftlig redovisning

I sista steget i åtgärdstrappan ska en skriftlig redovisning inkomma. Redovisningen kan vara en handlingsplan, en åtgärdstrappa eller liknande. Formen för redovisningen sätts gemensamt i steg ”möte med fokus på åtgärd”.

Den skriftliga redovisningen ska vara idrott och fritid till handa senast 2 månader efter avstämningsmötet om inte annat är överenskommet.

RF Sisu Uppland och kommunen genom idrott och fritid kan göra oanmält besök av verksamheten.

Åtgärder utförda

Föreningen kan nu erbjuda en trygg och jämlik idrott.

Åtgärder ej utförda

Avdelningschef har rätt att ändra beslut om bidragsberättigad förening eller bidragsbeslut.

